

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi nimilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi etunimen muuttamista koskevia nimilain säännöksiä siten, että etunimen muuttaminen ilmoitusmenettelyä käyttäen olisi mahdollista entistä useammassa tapauksessa. Ehdotuksen mukaan jokaisella olisi oikeus muuttaa yhtä tai useampaa etunimestään ilmoittamalla siitä kirjallisesti asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle. Nykyisen lain yksityiskohtaiset säännökset ilmoitusmenettelyn käyttämisen edellytyksistä kumotaisiin. Kukin voisi muuttaa etunimeään ilmoitusmenettelyllä vain yhden kerran. Nimen muuttaminen olisi mahdollista vain, jos nimeä ei ole aikaisemmin muutettu.

Nimilain säännöksiä Suomen viranomaisen toimivallasta etunimeä koskevassa asiassa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että säännösten tulkinta olisi yksiselitteinen.

Ottolapsen sukunimeä koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi. Ehdotuksen mukaan tapauksessa, jossa vieraassa valtiossa tapahtuneen lapseksiottamisen johdosta alaikäisen lapsen sukunimeksi on vahvistettu tai merkitty jonkin muu sukunimi kuin minkä lapsi olisi nimilain lapseksiottamista ja sukunimeä koskevien säännösten mukaan saanut, esimerkiksi ottolapsen oma sukunimi, ottovanhemmat voisivat muuttaa ilmoitusmenettelyllä lapsen sukunimen lapseksiottamisen vaikutusta sukunimeen koskevien säännösten mukaiseksi. Lääninhallitukselle tehtävä hakemus ottolapsen sukunimen muuttamisesta ei tällaisessa tapauksessa olisi enää tarpeen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan kahden kuukauden kuluttua siitä kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila, muutoksen syyt ja ehdotetut muutokset

1.1. Etunimen muuttaminen

Nykytila

Marraskuun 1 päivänä 1991 voimaan tulleella lailla sukunimilain muuttamisesta (253/91) kumottiin etunimilaki ja etunimeä koskevat säännökset siirrettiin omaksi luvukseen sukunimilakiin, jonka uudeksi nimeksi tuli samalla nimilaki. Etunimeä koskeva nimilain 6 a luku sisältää säännökset muun muassa etunimen ilmoittamisesta ja ottamisesta, etunimen hyväksymisen yleisistä edellytyksistä sekä etunimen muuttamisesta.

Etunimi voidaan muuttaa joko ilmoitusmenettelyn tai hakemusmenettelyn kautta. Ennen vuonna 1991 tapahtunutta uudistusta hakemusmenettely oli ainoa keino etunimen muuttamiseksi. Uudistuksen yhteydessä toiseksi etunimen muutoskeinoksi tuli ilmoitusmenettely. Tarkoituksena oli yksinkertaistaa etunimen muuttamista sellaisissa laissa nimenomaisesti luetelluissa tapauksissa, joissa nimenmuutos olisi vakiintuneen käytännön mukaisesti hakemusmenettelyssä tullut hyväksytyksi. Ilmoitusmenettelyn käyttöönottoa perusteltiin myös sillä, että yksilölle tulisi antaa entistä laajempi mahdollisuus halutessaan itse päättää etunimestään.

Ilmoitusmenettelystä on säännökset nimilain 32 c §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan etuni-

mi voidaan muuttaa asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle tehtävällä kirjallisella ilmoituksella neljässä nimenomaisesti luetellussa tapauksessa:

1) jos henkilöllä on vähemmän kuin kolme etunimeä, hän voi ottaa lisäksi niin monta etunimeä, että niitä on enintään kolme;

2) jos henkilöllä on useampi kuin yksi etunimi, hän voi luopua etunimistään siten, että hänelle jää vähintään yksi etunimi;

3) jos henkilöllä on useampi kuin yksi etunimi, hän voi muuttaa niiden keskinäistä järjestyksiä; tai

4) yhdysmerkki voidaan lisätä kahden etunimen väliin tai se voidaan poistaa kahden etunimen välistä.

Pykälän 2 momentti sisältää rajoituksia ilmoitusmenettelyn käyttämiselle, vaikka muuttaminen muutoin tapahtuisikin jonkin edellä mainitun vaihtoehdon mukaisesti. Momentin mukaan etunimen muuttaminen ilmoituksella jonkin edellä luetellun vaihtoehdon mukaan on mahdollista vain, jos etunimeä ei ole aikaisemmin muutettu. Etunimi voidaan muuttaa ainoastaan kerran 32 c §:n perusteella.

Etunimen muuttaminen ilmoitusmenettelyllä tapahtuu käytännössä siten, että nimensä muuttamista haluava täyttää paikalliselta väestörekisterin pitäjältä saamansa väestörekisterikeskuksen vahvistaman kaavan mukaisen muutosilmoituslomakkeen ja palauttaa sen rekisterinpitäjälle. Lomakkeeseen merkitään muun muassa nykyiset etunimet oikeassa järjestyksessä, muutoksen jälkeiset etunimet oikeassa järjestyksessä sekä mitä 32 c §:ssä mainittua muutosvaihtoehtoa on käytetty. Ilmoitusmenettelyssä etunimen muuttamiselle ei tarvitse esittää perusteluja.

Ilmoittamalla muutetun etunimen on täytettävä nimilain 32 a §:n vaatimukset etunimien lukumäärästä, eli etunimiä on muutoksen jälkeenkin oltava vähintään yksi ja enintään kolme. Lisäksi etunimen on täytettävä 32 b §:n kautta määräytyvät, kaikkia etunimiä koskevat lainmukaisuusvaatimukset, joita käsitellään lähemmin ehdotetun 32 c §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Etunimen lainmukaisuuden valvonta kuuluu väestörekisterin pitäjille. Paikallinen väestörekisterin pitäjä voi siten kieltäytyä hyväksymästä etunimen muuttamista esimerkiksi sillä perusteella, ettei haluttu muutos ole 32 c §:n mukaan mahdollinen ilmoitusmenettelyllä, vaan muutosta olisi haettava lääninhallituksel-

ta, tai ettei ehdotettu nimi täytä 32 b §:n mukaisia yleisiä hyväksyttävyyksivaatimuksia.

Kirkollisen väestörekisterin pitäjän ratkaisuun voidaan väestökirjalain 22 a §:n (77/84) nojalla vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksen johdosta asiasta päättää rekisteritoimisto. Etunimiasiaa koskevasta päätöksestä, jonka rekisteritoimisto on tehnyt paikallisena väestörekisterin pitäjänä taikka sille tulleen oikaisuvaatimuksen johdosta, valitetaan muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain (154/50) mukaan ylemmälle hallintoviranomaiselle eli sille lääninhallitukselle, jonka alainen rekisteritoimisto on. Eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä väestötietolaiksi ja laiksi väestökirjahallinnosta annetun lain muuttamisesta (HE 355/1992 vp) ehdotetaan muutoksenhakumenettelyä uudistettavaksi muun muassa siten, että oikaisumenettely tulisi entistä jous-tavammaksi.

Toisesta nimilain mukaan mahdollisesta etunimen muuttamistavasta, hakemusmenettelystä on säännöksiä nimilain 32 d §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan etunimi voidaan muuttaa uudeksi etunimeksi, jos nimi on 32 b §:n säännösten vastainen tai jos hakija esittää muun pätevän syyn nimen muuttamiseen, eikä hakijan esittämän uuden etunimen hyväksymiselle ole estettä. Edellytykset hakemusmenettelyn käyttämiselle eroavat siten periaatteessa ilmoitusmenettelyn käytön edellytyksistä: hakijan on esitettävä hyväksyttävä syy etunimen muuttamiselle, mutta toisaalta etunimen muuttamista ei ole rajoitettu tiettyihin laissa lueteltuihin vaihtoehtoihin. Käytännössä muuttamisen perusteluille ei viime aikoina ole asetettu kovin korkeita vaatimuksia. Tämä johtunee osaltaan siitä, että koska kenelläkään toisella ei voi olla etunimeen sellaista oikeutta, joka estäisi muita saamasta samaa etunimeä, uuden etunimen ottaminen ei voi loukata kenenkään oikeutta.

Pykälän 2 momentin mukaan hakemusmenettelyssä noudatetaan soveltuvin osin lain 14—16 ja 20—22 §:n säännöksiä, jotka koskevat sukunimen muuttamista hakemusteitse. Lisäksi pykälän 3 momentissa on säännös lausunnon pyytämisestä nimilautakunnalta. Etunimen muuttamista koskeva hakemus on tehtävä sen läänin lääninhallitukselle, missä hakija on merkitty väestörekisteriin. Hakemuksen on oltava kirjallinen, ja siinä on mainittava ne seikat, joiden perusteella etunimen muuttamista haetaan, sekä hakijan esittämä uusi etunimi. Hakijalle on varattava tilaisuus täydentää

puutteelliseksi osoittautunutta hakemusta koh-
tuullisessa ajassa. Jollei hakemusta ole siirret-
tävä toiselle viranomaiselle, jätettävä tutkimat-
ta tai heti hylättävä, lääninhallituksen on pyy-
dettävä nimilautakunnalta lausunto hakijan
esittämästä uudesta etunimestä. Lausunto on
pyydetty jokaisesta nimenmuutoshakemuk-
sesta, jollei asetuksella säädetä, ettei tietyn
tyyppisistä nimenmuutoshakemuksista tarvitse
pyytää lausuntoa. Toistaiseksi tällaista asetusta
ei ole annettu.

Nimilautakunta antaa lausunnon ainoastaan
siitä, onko hakijan esittämän uuden etunimen
hyväksymiselle olemassa jokin este. Sen sijaan
nimilautakunta ei, toisin kuin sukunimeä kos-
kevissa hakemuksissa, anna lausuntoa siitä,
ovatko edellytykset etunimen muuttamiselle
olemassa. Etunimen muuttamisperusteiden ar-
vioiminen jää siten yksinomaan lääninhallituk-
sille. Nimilautakunnan lausunto ei myöskään
sido lääninhallitusta, mutta käytännössä lau-
sunnoilla on ollut huomattavan suuri merkitys
hakemuksia ratkaistaessa.

Lääninhallituksen on annettava hakemuksen
johdosta tehty päätös tiedoksi hakijalle. Kiel-
teiseen päätökseen on sisällytettävä ne perus-
teet, joiden vuoksi etunimen muuttamista tai
hakijan esittämää uutta etunimeä ei ole voitu
hyväksyä. Hakijalla on oikeus hakea muutosta
päätökseen siltä osin kuin hakemus on hylätty.
Muutoksenhakuasteena on muutoksenhausta
hallintoasioissa annetun lain mukaan korkein
hallinto-oikeus.

Väestörekisterikeskukselle saapuneiden ni-
menmuutosilmoitusten mukaan etunimen muu-
toksia on viime vuosina rekisteröity kotimaassa
seuraavasti:

Etunimen muutokset vuosina 1989—1992

Vuosi	Hakemus- menettely	Ilmoitus- menettely
1989	749	—
1990	754	—
1991	717	2 238 ¹⁾
1992	865	3 829

¹⁾ Ilmoitusmenettely tuli mahdolliseksi 1.11.1991 alkaen

Tilastosta käy ilmi, että ilmoitusmenettelyn
käyttöönotto lisäsi selvästi etunimen muutok-
sia. Ainakin osaksi tämä selittyy kasautuneiden
muutospaineiden purkautumisella: jo pi-
tempään suunniteltu etunimen muutos toteutet-
tiin, kun siihen tarjoutui yksinkertainen ja

suhteellisen vaivaton tapa. Ilmoitusmenettelyn
kahtena ensimmäisenä voimassaolokuukautena
rekisteröitiin yhteensä yli 2 200 etunimen muu-
tosta, kun koko seuraavana vuonna rekisteröi-
tiin yhteensä vain hieman yli 3 800 muutosta.

Ilmoitusmenettelyn käyttöönotto ei toistai-
seksi ole merkittävästi vähentänyt hakemusme-
nettelyn käyttöä. Eräänä syynä tähän voi olla
muun muassa se, että tiedotusvälineiden ilmoi-
tusmenettelyn käyttöönottoa kohtaan osoitta-
man suuren mielenkiinnon vuoksi etunimen
muuttamismahdollisuudesta ovat kiinnostuneet
myös useat sellaiset henkilöt, joiden tavoittele-
maa nimen muutosta ei ole ollut mahdollista
toteuttaa ilmoitusmenettelyllä. Näin he ovat
joutuneet toteuttamaan nimenmuutoksen hake-
musteitse.

Muutoksen syyt ja ehdotettu muutos

Yleisesti ilmoitusmenettelyn käyttömahdolli-
suuteen on oltu tyytyväisiä. Arvostelua on
kuitenkin aiheuttanut se, että ilmoitusmenette-
lyn käyttö on sidottu vain tiettyihin, nimilais-
tiukasti määriteltyihin tapauksiin. Lisäksi
32 c §:n tulkinnassa on lähdetty siitä, ettei
etunimen muuttamisessa voida samanaikaisesti
käyttää useampaa kuin yhtä pykälässä maini-
tuista vaihtoehtoista. Näin esimerkiksi henkilö,
jolla on kaksi etunimeä, ei voi ilmoittamalla
lisätä yhdysmerkkiä nimiensä väliin, jos hän
samalla haluaisi ottaa kolmannen etunimen,
vaan hänen on ilmoitusmenettelyä käyttäessään
valittava jompikumpi vaihtoehto. Ilmoitusme-
nettelyllä ei myöskään voi vaihtaa etunimeä
johonkin toiseen etunimeen, koska samalla
kertaa ei voi sekä luopua etunimestään että
ottaa uutta etunimeä. Tämä on osoittautunut
erityisen ongelmalliseksi niille, joilla on jo
ennestään kolme etunimeä, koska he eivät voi
ottaa haluamaansa uutta etunimeä entisten
etunimien lisäksi.

Osa paikallisista väestörekisterin pitäjistä on-
kin pyrkinyt tulkitsemaan lain 32 c §:ää siten,
että useamman kuin yhden muutosvaihtoehdon
samanaikainen käyttö olisi ainakin joissakin
tapauksissa mahdollista. Tämä on johtanut
epäyhtenäiseen laintulkintaan, mikä ei ole toi-
vottavaa kansalaisten yhdenvertaisuuden kan-
nalta.

Nyt esillä olevassa ehdotuksessa edellä mai-
nitut ongelmat pyritään ratkaisemaan poista-
malla ilmoitusmenettelyn käyttämiselle 32 c §:n

1 momentissa asetetut rajoitukset, joiden mukaan vain määrätyntyyppiset muutokset voidaan tehdä ilmoittamalla. Jäljelle jäävät rajoitukset koskisivat vain etunimien lukumäärää ja yleistä hyväksyttävyyttä. Nämä rajoitukset käyvät ilmi lain 32 a ja 32 b §:stä.

Nimilainsäädännössämme on perinteisesti pidetty lähtökohtana henkilön nimen pysyvyyttä. Nimi toimii yhdessä muiden henkilötietojen kanssa yksilön tunnistamistietona, minkä vuoksi yhteiskunnalla on perusteltu intressi säännellä etunimen muuttamista. Henkilötunnus on kuitenkin virallisissa yhteyksissä yleistynyt henkilöiden yksilöimiskeinona, minkä vuoksi yleisen edun turvaaminen ei enää edellytä etunimeltä yhtä suurta pysyvyyttä kuin aikaisemmin. Ehdotus perustuukin käsitykselle, että yksilölle tulisi antaa entistä laajempi mahdollisuus itse päättää etunimestään, jos hän sitä haluaa. Koska etunimen pysyvyydellä kuitenkin on edelleen merkitystä lähinnä muissa kuin virallisissa yhteyksissä, kuten esimerkiksi sopimussuhteissa, etunimen muuttamisen tulisi perustua vakaaseen harkintaan. Tämän vuoksi ehdotetaan säilytettäväksi rajoitus, jonka mukaan kukin voisi muuttaa etunimensä ilmoitusmenettelyllä vain yhden kerran. Etunimen useampikertainen muuttaminen olisi edelleenkin mahdollista vain hakemusmenettelyn kautta.

Hakemusmenettelyyn ei ehdoteta muutoksia.

1.2. Suomen nimilain soveltaminen ja Suomen viranomaisen toimivalta etunimeä koskevassa asiassa

Nykytila

Sisällytettäessä etunimiä koskevat säännökset sukunimilakiin ulotettiin lain kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvat säännökset koskemaan myös etunimiä. Tämä merkitsi siirtymistä aiemman etunimilain aikana noudatetusta kansalaisuusperiaatteesta sukunimilain mukaiseen kotipaikkaperiaatteeseen. Kyseisen periaatteen mukaan henkilön nimeen sovellettava laki ja viranomaisen toimivalta määräytyvät sen mukaan, missä valtiossa kyseisen henkilön kansainvälisyksityisoikeudellinen kotipaikka on. Muutosta pidettiin aiheellisena muun muassa sen vuoksi, että Suomen viranomainen voisi samanlaisin edellytyksin käsitellä sekä etu- että sukunimeä koskevat ilmoitukset ja hakemukset.

Nimilain kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvat säännökset ovat lain 6 luvussa (25—32 §). Lain 26 §:n 1 momentista ilmenevän pääsäännön mukaan henkilön sukunimi määräytyy Suomen lain mukaan, jos hänellä on sukunimen määräytymisen perusteen syntymässä taikka sukunimeä koskevaa ilmoitusta tehtäessä kotipaikka Suomessa. Poikkeuksen muodostavat vain Islannin kansalaiset, joilla on halutessaan oikeus vaatia, että heidän nimensä määräytyy Islannin nimijärjestelmän mukaan siten kuin Islannin laissa säädetään. Saman pykälän 2 momentti sääntelee sellaisen henkilön sukunimen määräytymistä, jolla ei ole 1 momentissa tarkoitettuna ajankohtana kotipaikkaa Suomessa. Sukunimi määräytyy tällöin sen valtion sukunimeä koskevan lain mukaan, jota toimivaltaisen viranomaisen on sovellettava siinä valtiossa, missä henkilöllä kyseisenä ajankohtana on kotipaikka. Pykälän 3 momentin mukaan Suomen kansalaisella, jolla on kotipaikka muussa valtiossa kuin Suomessa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, on 2 momentin säännöksen estämättä oikeus vaatia, että hänen sukunimensä määräytymiseen on sovellettava Suomen lakia.

Lain 27 §:n mukaan Suomen viranomaisen toimivalta sukunimeä koskevassa asiassa perustuu vastaavasti kotipaikkaperiaatteelle. Jos Suomen kansalaisella on kotipaikka muussa valtiossa kuin Suomessa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, hakemus sukunimen muuttamisesta voidaan kuitenkin tutkia vain, jos Suomessa annettu päätös tunnustetaan päteväksi siinä valtiossa, missä hakijalla on kotipaikka. Rajoituksella on pyritty muun muassa välttämään tilanteita, joissa henkilölle merkitään Suomessa väestörekisteriin eri nimi kuin mikä hänellä on kotipaikkavaltiossaan.

Sukunimiä koskevat kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvat säännökset on ulotettu koskemaan soveltuvien osin myös etunimiä 32 e ja 32 f §:ssä olevien viittausten avulla. Sukunimilain muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 140/1990 vp) perusteluissa todetaan nimenomaisesti tarkoituksena olevan, että etunimen ilmoittamiseen ja ottamiseen sekä etunimen muuttamiseen sovellettaisiin vastaavasti samoja säännöksiä kuin sukunimeen. Perustelujen mukaan 26 §:n 3 momentin säännöstä on tarkoitettu sovellettavan myös, kun on kysymys etunimestä. Suomen kansalaisella, jolla on kotipaikka muussa valtiossa kuin Suomessa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa,

olisi näin oikeus vaatia Suomen lain soveltamista myös etunimeen.

Lain 32 e §:n nykyinen sanamuoto on hallituksen esityksen perusteluihin verrattuna sikäli epäselvä, että siinä on säännöksen soveltamisen edellytyksenä mainittu vain Suomen nimilainsäädännön soveltamisen pääsääntö, eli tilanne, jossa henkilöllä on kotipaikka Suomessa. Sen sijaan Suomen kansalaisuutta ei ole nimenomaisesti mainittu vaihtoehtoisena soveltamisen edellytyksenä, vaan sen on tarkoitettu käyvän ilmi 26 §:n 3 momentista, johon 32 e §:ssä oleva viittaus muun muassa kohdistuu.

Muutoksen syyt ja ehdotettu muutos

Lain vahvistamisen jälkeen ovat lakia soveltavat viranomaiset esittäneet alustavana kantanaan, että 32 e §:n nykyisestä sanamuodosta johtuen Suomen kansalainen, jolla on kotipaikka vieraassa valtiossa, ei voisi vaatia Suomen nimilain soveltamista etunimeensä eikä myöskään muuttaa etunimeään 32 c §:n mukaisesti Suomen viranomaiselle tehtävällä ilmoituksella tai 32 d §:n mukaisesti hakemuksella. Tällainen lopputulos ei vastaa hallituksen esityksen perusteluista ilmeneviä tavoitteita ja saattaa johtaa ongelmallisiin tilanteisiin tapauksissa, joissa Suomen kansalainen, jolla on kotipaikka vieraassa valtiossa, haluaisi muuttaa etunimeään. Tämän vuoksi nimilain 32 e §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä nimenomaisesti mainitaan Suomen kansalaisuus nimilain 25—28 §:n vaihtoehtoisena soveltamisperusteena.

1.3. Ottolapsen sukunimi

Nykytila

Nimilain 3 §:ssä on säännöksiä lapseksiottamisen vaikutuksista ottolapsen sukunimeen. Tuomioistuimen vahvistaessa lapseksiottamisen lapsi saa pykälän 1 momentin mukaan ottovanhempansa sukunimen tai ottovanhempiensa yhteisen sukunimen. Jos ottovanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, lapsi saa sen vanhemman sukunimen, jonka ottovanhemmat ilmoittavat tuomioistuimelle lapsen sukunimeksi. Jos ottovanhemmilla on yhteisessä huollossa yhteinen alaikäinen lapsi, ottolapsi saa kuitenkin sen

sukunimen, joka tällä lapsella on. Säännökset vastaavat niitä 2 §:n mukaisia periaatteita, joiden mukaisesti lapsen sukunimi määräytyy syntymän perusteella.

Nimilain 3 §:n 2 momentissa olevan poikkeussäännöksen mukaan tuomioistuimella on 1 momentin estämättä valta päättää, että lapsi säilyttää oman sukunimensä. Edellytyksenä on, että sukunimen säilyttämistä on lapsen iän, ottovanhempien esittämän toivomuksen tai muiden seikkojen perusteella pidettävä lapsen edun mukaisena. Ottolapsen näin säilyttämä sukunimi ei kuitenkaan voi siirtyä hänen sisarukselleen, eli tässä tapauksessa ei sovelleta 2 §:n 2 momentista ja 3 §:n 1 momentista ilmenevää sisarusten samanimisyyden periaatetta.

Edellä mainittuja 3 §:n säännöksiä sovelletaan, kun lapsella on kansainvälisyksitysoikeudellinen kotipaikka Suomessa. Nimilain 26 §:n 4 momentissa on otettu huomioon tapaukset, joissa lapseksiottettavan kotipaikka ei ole Suomessa, mutta lapseksiottamisen ratkaisee Suomen tuomioistuin. Mainitun säännöksen mukaan alaikäisen lapsen sukunimi määräytyy tällöin Suomen lain mukaan. Lain 27 §:n 4 momentin mukaan Suomen tuomioistuin voi lapseksiottamisen vahvistamisen yhteydessä myös nimenomaisesti antaa päätöksen alaikäisen lapsen sukunimestä.

Edellä mainitut säännökset merkitsevät sitä, että kun lapseksiottamista koskeva asia ratkaistaan Suomessa, ottolapsen sukunimi määräytyy suoraan nimilain nojalla tai lapseksiottamisen vahvistava tuomioistuin nimenomaisesti ratkaisee ottolapsen sukunimeä koskevan kysymyksen. Ulkomailta Suomeen otettavan ottolapsen kohdalla on kuitenkin käytännössä yleistä, että lapseksiottamista koskeva asia ratkaistaan muualla kuin Suomessa, tavallisimmin lapseksiottettavan silloisessa kotipaikkavaltiossa. Tällöin on mahdollista, että lapseksiottettava saa eri sukunimen kuin minkä hän olisi nimilain mukaan saanut, jos lapseksiottaminen olisi ratkaistu Suomessa.

Lapseksiottamisesta annetun lain (153/85) 38 ja 40 §:n mukaan vieraassa valtiossa tapahtunut lapseksiottaminen tunnustetaan Suomessa päteväksi tapauksesta riippuen joko automaattisesti tai Helsingin hovioikeuden antaman vahvistuksen jälkeen. Helsingin hovioikeus on oikeuskäytännössään katsonut, ettei tällaista ulkomailta tapahtuneen lapseksiottamisen pätevyyden vahvistamista voida pitää nimilain

26 §:n 4 momentissa ja 27 §:n 4 momentissa tarkoitettuna lapseksiottamisen vahvistamisena. Tästä johtuen Helsingin hovioikeus on ulkomailla tapahtuneen lapseksiottamisen vahvistamisen yhteydessä pidättynyt antamasta ottolapsen nimeä koskevia päätöksiä.

Nimilain 26 §:n ilmentämästä kotipaikkaperiaatteesta johtuu esimerkiksi, että jos vieraassa valtiossa annetun lapseksiottamisen vahvistuspäätöksen perusteella ottolapsen voidaan katsoa säilyttäneen aiemman sukunimensä, hänet on Suomessa rekisteröity tällä sukunimellä. Jos päätöksessä ei ole otettu lainkaan kantaa sukunimiasiaan, mutta ottolapselle lapseksiottamisen vahvistamisen jälkeen hänen kotimaassaan laadituissa asiakirjoissa, esimerkiksi matkustusasiakirjoissa, hän esiintyy aiemmalla sukunimellään, hänen on katsottu lapseksiottamisen yhteydessä säilyttäneen aiemman sukunimensä ja hänet on sen mukaisesti rekisteröity Suomessa tällä sukunimellä.

Nykyisin ottolapsen sukunimen muuttaminen ottovanhempien sukunimeksi on edellä kuvatuissa tilanteissa mahdollista vain lääninhallitukselle tehtävällä hakemuksella. Nimilautakunta on säännönmukaisesti puoltanut alaikäisen ottolapsen sukunimen muuttamista ottovanhempien yhteiseksi sukunimeksi, tai jos ottovanhemmillä ei ole yhteistä sukunimeä, ottovanhempien valinnan mukaan jommankumman ottovanhemman sukunimeksi, jolle sisarusten samannimisyyden periaate ole yksittäistapauksessa ollut esteenä. Lääninhallitukset ovat hyväksyneet muutoshakemukset.

Muutoksen syyt ja ehdotettu muutos

Ottolapsen sukunimen muuttamista hakemusmenettelyn kautta voidaan pitää tarpeettoman mutkikkaana, aikaa vievänä ja sekä perheen että yhteiskunnan kannalta tarpeettomia kustannuksia aiheuttavana ratkaisuna, koska tapauksiin ei yleensä liity sellaista viranomaisharkinnan tarvetta, jolla hakemusmenettelyä voitaisiin perustella. Sen vuoksi ehdotetaan, että ottovanhemmat voisivat edellä mainitussa tapauksessa sopia alaikäisen ottolapsen sukunimen muuttamisesta siten, että ottolapsi saisi ottovanhempiensa yhteisen sukunimen. Jos ottovanhemmillä ei ole yhteistä sukunimeä, ottolapsi saisi sen ottovanhemman sukunimen, jonka vanhemmat sopivat lapsen sukunimeksi. Jos ottovanhemmillä on yhteisessä huollossa

yhteinen alaikäinen lapsi, ottolapsi voisi kuitenkin saada vain sen sukunimen, joka tällä lapsella on. Vaihtoehdot olisivat siten samat kuin ottolapsen sukunimen määräytyessä nimilain 3 §:n 1 momentin perusteella. Samalla järjestely merkitsisi sitä, että edellä mainituissa tilanteissa ei enää tarvitsisi turvautua hakemusmenettelyyn, vaan alaikäisen ottolapsen sukunimi voitaisiin muuttaa ilmoittamalla siitä kirjallisesti asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle.

2. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Ilmoitusmenettelyn käyttömahdollisuuden laajentamisen etunimen muuttamisessa sekä ottolapsen sukunimen muuttamisen eräissä tapauksissa ilmoitusmenettelyllä arvioidaan vähentävän lääninhallituksille tehtäviä nimenmuutoshakemuksia, mikä mahdollistaa hakemuksia käsittelevän henkilöstön työpanoksen uudelleen kohdentamisen. Hakemusten vähenemisestä johtuvan työmäärän vähenemisen ei kuitenkaan arvioida olevan niin merkittävää, että sillä olisi vaikutusta lääninhallitusten työvoimatarpeeseen.

Myös nimilautakunnan työmäärä vähenee jonkin verran, kun osa etunimen muuttamista koskevista varsin rutiiniluonteisista lausunnoista lääninhallituksille jää pois. Toisaalta on odotettavissa, että väestörekisterin pitäjien esittämien etunimeä koskevien lausuntopyyntöjen määrä jonkin verran kasvaa. Nimilautakunnan kokonaistyömäärän väheneminen nopeuttaa lausuntojen antamista, mutta vähenemisellä ei ole vaikutusta lautakunnan työvoimatarpeeseen.

Ilmoitusmenettelyn käytön lisääntymisen arvioidaan lisäävän paikallisten väestörekisterin pitäjien tehtäviä. Ottaen huomioon, että työmäärän kasvusta merkittävä osa kohdistuu sellaiseen kirjaamistoimintaan, jossa voidaan hyödyntää automaattista tietojenkäsittelyä, tehtävät voidaan hoitaa ilman henkilöstön määrän lisäämistä.

Kokonaisuudessaan esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset jäävät vähäisiksi.

3. Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusmi-

nisteriössä, ja se perustuu nimilautakunnan oikeusministeriölle tekemään ehdotukseen nimilainsäädännön kehittämisestä. Nimilautakunnan ehdotuksesta pyydettiin lausunnot väestörekisterikeskuksesta, eräiltä rekisteritoimistoilta ja kirkollisilta rekisterin pitäjiltä sekä eräiltä lääninhallituksilta. Lausunnoissa ehto-

tukset saivat laajan kannatuksen. Väestörekisterikeskus ehdotti lakiin lisäksi säännöstä, joka mahdollistaisi ottolapsen sukunimen muuttamisen eräissä tapauksissa ilmoitusmenettelyllä. Tämä ehdotus on otettu huomioon 3 §:ään ehdotettavassa uudessa 3 momentissa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

3 §. *Lapseksiottaminen ja sukunimi.* Pykälän ehdotettu 3 momentti koskisi tapauksia, joissa lapseksiottaminen on vahvistettu vieraassa valtiossa. Jos tällaisella lapseksiottamisen vahvistamista tarkoittavalla vieraan valtion tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä tai oikeudellisella toimenpiteellä taikka tällaisen päätöksen tai toimenpiteen johdosta ottolapsi on kyseisessä valtiossa saanut muun sukunimen kuin minkä hän olisi nimilain 3 §:n 1 momentin mukaan saanut, ottovanhemmat voisivat sopia lapsen sukunimen muuttamisesta siten, että lapsi saa ottovanhempien yhteisen sukunimen. Jos ottovanhempia on vain yksi, lapsi saisi vastaavasti hänen sukunimensä. Jos ottovanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, he voisivat sopia siitä, kumman ottovanhemman nimen lapsi saa. Tällaista valintamahdollisuutta ottovanhempien sukunimien välillä ei kuitenkaan olisi, jos ottovanhempien yhteisessä huollossa on ennestään yhteinen alaikäinen lapsi. Tällöin ottolapsi voisi saada vain sen sukunimen, joka tällä lapsella on.

Ehdotettu säännös merkitsee käytännössä sitä, että ottovanhemmat voisivat ilmoitusmenettelyä käyttäen saada tällaisen vieraassa valtiossa adoptoidun alaikäisen lapsen sukunimeksi sen nimen, jonka lapsi olisi 3 §:n 1 momentin mukaan saanut, jos lapseksiottaminen olisi vahvistettu Suomen tuomioistuimessa.

Eri valtioissa sukunimen määräytymistä ja muuttamista koskevat normit saattavat merkittävästi poiketa toisistaan. Myös sukunimen merkitys saattaa vaihdella huomattavasti erilaisissa yhteiskunnissa. Joissain valtioissa sukunimellä ei esimerkiksi ole perheyhteyttä osoittavaa merkitystä, vaan kyseessä on pikemminkin

toinen etunimeen rinnastettava nimi. Suomeen adoptoitu lapsi tulee kuitenkin suomalaiseseen sosiaaliseen ympäristöön, minkä vuoksi tällaisen lapsen sukunimeä on arvioitava ensisijaisesti suomalaisen nimikäytännön pohjalta. Tämän vuoksi ehdotettua säännöstä sovellettaessa ei merkitystä olisi sillä, miten ottolapsen sukunimi on lapseksiottamisen johdosta määräytynyt vieraassa valtiossa tai mikä viranomainen päätöksen on tehnyt. Myöskään nimipäätöksen muodolla ja ilmenemistavalla ei olisi merkitystä. Ratkaisevaa olisi ainoastaan se, onko lopputulos erilainen kuin mikä se olisi ollut nimilain 3 §:n 1 momentin nojalla. Säännös voisi tulla sovellettavaksi esimerkiksi, jos ottovanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä ja lapselle on vieraassa valtiossa merkitty sukunimeksi toisen ottovanhemman sukunimi kuin minkä ottovanhemmat ovat kyseisessä valtiossa ilmoittaneet lapsen sukunimeksi.

Myös nyt esillä olevassa tapauksessa lain 33 § rajoittaisi ottovanhempien oikeutta päättää alaikäisen lapsen sukunimestä. Kyseisen pykälän 1 momentin mukaan alaikäisen lapsen sukunimeä ei yleensä voida muuttaa ilman lapsen suostumusta, jos hän on täyttänyt 12 vuotta.

Ehdotetun säännöksen perusteella ottolapsen sukunimi voitaisiin ilmoitusmenettelyllä muuttaa vain yhden kerran. Näin ollen esimerkiksi ottovanhemmat, joilla ei ole yhteistä sukunimeä ja jotka ovat jo kerran muuttaneet ottolapsensa sukunimen nyt esillä olevan momentin säännösten mukaisesti ilmoitusmenettelyllä jommankumman ottovanhemman sukunimeksi, eivät voisi myöhemmin uudelleen ilmoitusmenettelyllä muuttaa lapsen sukunimeä toisen ottovanhemman sukunimeksi.

6 §. *Ilmoitus lapsen sukunimen muuttamisesta.* Pykälään lisättäisiin viittaus 3 §:n 3 moment-

tiin, koska mainitussa säännöksessä tarkoitettu lapsen sukunimen muuttamista koskeva sopimus on ilmoitettava asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle samalla tavoin kuin 4, 4a ja 5 §:n nojalla tehdyt vastaavanlaiset sopimukset.

Uusi sukunimi merkitään rekisteriin vasta, kun rekisterin pitäjä on todennut vieraassa valtiossa tapahtuneen lapseksiottamisen Suomessa päteväksi lapseksiottamisesta annetun lain 38 §:n 1 tai 2 momentin taikka 40 §:n perusteella tai kun hän on saanut Helsingin hovioikeuden ilmoituksen lapseksiottamisen vahvistamisesta päteväksi.

32 c §. *Ilmoitus etunimen muuttamisesta.* Ehdotetun 1 momentin mukaan jokaisella olisi yhden kerran oikeus muuttaa etunimensä asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle tehtävällä kirjallisella ilmoituksella. Edellytyksenä on, ettei kyseisen henkilön etunimiä ole aiemmin muutettu miltoin osin. Muutokselle ei edelleenkään tarvitsisi esittää perusteluja. Muutosvaihtoehtoja ei olisi ennalta rajoitettu, vaan henkilö voisi vaikkapa vaihtaa kahden etunimensä järjestystä samalla kun hän ottaa lisäksi kolmannen etunimen. Myös etunimen täydellinen muuttaminen olisi mahdollista luopumalla kaikista etunimistä ja ottamalla tilalle uusia etunimiä.

Oikeus muuttaa etunimeä ilmoitusmenettelyllä rajoittuisi kunkin kohdalla yhteen kertaan. Jos henkilön etunimeä on muutettu lääninhallitukselle tehdyn hakemuksen johdosta tai hän on 1 päivän marraskuuta 1991 jälkeen käyttänyt oikeuttaan muuttaa etunimensä ilmoitusmenettelyllä, hän ei enää voisi nyt ehdotetulla tavalla muuttaa etunimeään. Hänellä olisi kuitenkin mahdollisuus 32 d §:n mukaisesti hakea etunimensä muuttamista lääninhallitukselta.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi informatiivinen säännös siitä, että myös ilmoitusmenettelyllä otetun uuden etunimen on täytettävä etunimelle 32 a ja 32 b §:ssä asetetut yleiset vaatimukset. Näin ollen etunimiä olisi muutoksen jälkeenkin oltava vähintään yksi ja enintään kolme. Etunimeksi ei myöskään voitaisi hyväksyä nimeä, joka on sopimaton tai jonka käyttö muutoin voi aiheuttaa ilmeistä haittaa. Sopimattomuuden tai ilmeisen haitan arvioiminen tapahtuisi samojen perusteiden mukaan kuin lapsen saadessa etunimen.

Lain 32 b §:ssä on myös eräitä harkinnanvaraisia esteitä etunimen hyväksymiselle. Niistä voidaan kuitenkin poiketa uskonnollisen tavan

vuoksi tai jos henkilöllä on kansalaisuutensa, perhesuhteidensa tai muun erityisen seikan perusteella yhteys vieraaseen valtioon ja esitetty nimi vastaa sanotussa valtiossa noudatettua nimikäytäntöä tai jos harkinnanvaraisesta esteestä poikkeamiselle harkitaan olevan muu pätevä syy. Lain 32 b §:n 2 momentissa luetaan nimen hyväksymisen esteet, joista voidaan poiketa vain jollain edellä mainituista perusteista. Näitä tapauksia ovat: 1) nimi on muodoltaan tai kirjoitustavaltaan kotimaisen nimikäytännön vastainen; 2) pojalle annetaan naisen nimi tai tytölle miehennimi; 3) etunimeksi aiotaan sukunimeä, ellei kysymyksessä ole isän tai äidin etunimestä muodostettu poika- tai tytär-loppuinen nimi, jota käytetään muun etunimen jäljessä; ja 4) nimi, joka jo ennestään on sisaruksella tai puolisisaruksella, ellei kyseinen nimi tule toisen nimen oheen.

Ilmoitusmenettelyllä otettavaksi aiotun etunimen hyväksyttävyyden valvonta kuuluisi, kuten nykyisinkin, paikallisille väestörekisterin pitäjille sekä väestökirjallinnon paikallisviranomaisina rekisteritoimistoille.

32 e §. *Sovellettava laki ja Suomen viranomaisen toimivalta etunimeä koskevassa asiassa.* Pykälään lisättäisiin kotipaikan kanssa vaihtoehtoiseksi soveltamisperusteeksi Suomen kansalaisuus. Ehdotetulla muutoksella varmistetaan, että Suomen kansalainen, jolla on kotipaikka muussa valtiossa kuin Suomessa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, voisi 26 §:n 3 momentin mukaisesti vaatia Suomen lain soveltamista etunimeensä. Vastaavasti Suomen kansalaisella, jolla on kotipaikka muussa valtiossa kuin Suomessa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, olisi mahdollisuus saada etunimen muuttamista koskeva hakemuksensa täällä tutkituksi, jos Suomessa annettu päätös tunnustetaan päteväksi siinä valtiossa, missä hakijalla on kotipaikka.

2. Voimaantulo

Väestörekisterikeskus tarvitsee lyhyehkön siirtymäajan tiedottamista ja rekisterinpidon tietojärjestelmään tarvittavien muutosten tekemistä varten. Näin ollen ehdotetaan, että laki tulisi voimaan kahden kuukauden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Ehdotuksen mukaan 3 §:n 3 momentti tulisi sovellettavaksi myös, kun lapseksiottaminen on vieraassa valtiossa tapahtunut ennen tämän

lain voimaantuloa. Edellytyksenä olisi kuitenkin, ettei ottolapsen sukunimeä ole aiemmin muutettu Suomessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki nimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä elokuuta 1985 annetun nimilain (694/85) 6, 32 c ja 32 e §, sellaisina kuin ne ovat 8 päivänä helmikuuta 1991 annetussa laissa (253/91), sekä
lisätään 3 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

3 §

Lapseksiottaminen ja sukunimi

Jos vieraassa valtiossa tapahtuneen lapseksiottamisen johdosta alaikäisen lapsen sukunimeksi on kyseisessä valtiossa vahvistettu tai merkitty muu sukunimi kuin minkä hän olisi 1 momentin mukaan saanut, ottovanhemmat voivat sopia lapsen sukunimen muuttamisesta siten, että lapsi saa ottovanhempien yhteisen sukunimen, tai, jos ottovanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, siten että lapsi saa jommankumman ottovanhemman sukunimen. Jos ottovanhemmilla on yhteisessä huollossa yhteinen alaikäinen lapsi, ottolapsi voi kuitenkin saada vain sen sukunimen, joka tällä lapsella on. Ottolapsen sukunimi voidaan tämän momentin perusteella muuttaa ainoastaan kerran.

6 §

Ilmoitus lapsen sukunimen muuttamisesta

Ilmoitus lapsen sukunimen muuttamisesta 3 §:n 3 momentin, 4, 4 a ja 5 §:n nojalla on tehtävä kirjallisesti asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle.

32 c §

Ilmoitus etunimen muuttamisesta

Etunimi voidaan muuttaa asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle tehtävällä kirjallisella ilmoituksella, jos etunimiä ei ole aikaisemmin muutettu. Muutos tämän pykälän perusteella on sallittu ainoastaan kerran.

Etunimeä muutettaessa on voimassa, mitä 32 a ja 32 b §:ssä säädetään etunimien lukumäärästä ja hyväksyttävyydestä.

32 e §

Sovellettava laki ja Suomen viranomaisen toimivalta etunimeä koskevassa asiassa

Jos henkilöllä, jonka etunimestä on kysymys, on Suomessa kotipaikka tai jos hän on Suomen kansalainen, on etunimen ilmoittamiseen ja ottamiseen sekä etunimen muuttamiseen sovellettava vastaavasti, mitä 25—28 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Lain 3 §:n 3 momenttia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneeseen lapseksiottamiseen, jos lapsen sukunimeä ei ole aikaisemmin muutettu Suomessa.

Helsingissä 26 päivänä maaliskuuta 1993

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

Laki

nimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä elokuuta 1985 annetun nimilain (694/85) 6, 32 c ja 32 e §, sellaisina kuin ne ovat 8 päivänä helmikuuta 1991 annetussa laissa (253/91), sekä
lisätään 3 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Lapseksiottaminen ja sukunimi

Jos vieraassa valtiossa tapahtuneen lapseksiottamisen johdosta alaikäisen lapsen sukunimeksi on kyseisessä valtiossa vahvistettu tai merkitty muu sukunimi kuin minkä hän olisi 1 momentin mukaan saanut, ottovanhemmat voivat sopia lapsen sukunimen muuttamisesta siten, että lapsi saa ottovanhempien yhteisen sukunimen, tai, jos ottovanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, siten että lapsi saa jommankumman ottovanhemman sukunimen. Jos ottovanhemmilla on yhteisessä huollossa yhteinen alaikäinen lapsi, ottolapsi voi kuitenkin saada vain sen sukunimen, joka tällä lapsella on. Ottolapsen sukunimi voidaan tämän momentin perusteella muuttaa ainoastaan kerran.

6 §

Ilmoitus lapsen sukunimen muuttamisesta

Ilmoitus lapsen sukunimen muuttamisesta 4, 4 a ja 5 §:n nojalla on tehtävä kirjallisesti asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle.

32 c §

Ilmoitus etunimen muuttamisesta

Etunimi voidaan muuttaa asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle tehtävällä kirjallisella ilmoituksella seuraavissa tapauksissa:

1) jos henkilöllä on vähemmän kuin kolme etunimeä, hän voi ottaa lisäksi niin monta etunimeä, että niitä on enintään kolme;

6 §

Ilmoitus lapsen sukunimen muuttamisesta

Ilmoitus lapsen sukunimen muuttamisesta 3 §:n 3 momentin, 4, 4 a ja 5 §:n nojalla on tehtävä kirjallisesti asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle.

32 c §

Ilmoitus etunimen muuttamisesta

Etunimi voidaan muuttaa asianomaiselle väestörekisterin pitäjälle tehtävällä kirjallisella ilmoituksella, jos etunimiä ei ole aikaisemmin muutettu. Muutos tämän pykälän perusteella on sallittu ainoastaan kerran.

Etunimeä muutettaessa on voimassa, mitä 32 a

Voimassa oleva laki

2) jos henkilöllä on useampi kuin yksi etunimi, hän voi luopua etunimistään siten, että hänelle jää vähintään yksi etunimi;

3) jos henkilöllä on useampi kuin yksi etunimi, hän voi muuttaa niiden keskinäistä järjestystä; tai

4) yhdysmerkki voidaan lisätä kahden etunimen väliin tai se voidaan poistaa kahden etunimen välistä.

Etunimi voidaan muuttaa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla kuitenkin ainoastaan silloin, kun etunimeä ei ole aikaisemmin muutettu. Etunimi voidaan muuttaa ainoastaan kerran tämän pykälän perusteella.

32 e §

Sovellettava laki ja Suomen viranomaisen toimivalta etunimeä koskevassa asiassa

Jos henkilöllä, jonka etunimestä on kysymys, on Suomessa kotipaikka, on etunimen ilmoittamiseen ja ottamiseen sekä etunimen muuttamiseen sovellettava vastaavasti, mitä 25—28 §:ssä säädetään.

Ehdotus

ja 32 b §:ssä säädetään etunimien lukumäärästä ja hyväksyttävyydestä.

32 e §

Sovellettava laki ja Suomen viranomaisen toimivalta etunimeä koskevassa asiassa

Jos henkilöllä, jonka etunimestä on kysymys, on Suomessa kotipaikka tai jos hän on Suomen kansalainen, on etunimen ilmoittamiseen ja ottamiseen sekä etunimen muuttamiseen sovellettava vastaavasti, mitä 25—28 §:ssä säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Lain 3 §:n 3 momenttia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneeseen lapseksiottamiseen, jos lapsen sukunimeä ei ole aikaisemmin muutettu Suomessa.
